

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicija na
Barem trgu h. št. 16.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Kravji dolini
št. 26.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Vabilo k naročevanju

„SLOVENCA“.

„Slovenec“ velja kakor dozdej:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto 9 gl. — kr.;
" " " " pol leta 4 " 50 "
" " " " četrt leta 2 " 30 "
" " " " en mesec 80 "

V administraciji sprejeman:

Za celo leto 8 gl. 40 kr.;
" pol leta 4 " 20 "
" četrt leta 2 " 10 "
" en mesec — " 70 "
posamezne številke — " 7 "

Po pošti:

Za celo leto 10 gl. — kr.;
" pol leta 5 " — "
" četrt leta 2 " 50 "
" en mesec — " 90 "
posamezne številke — " 8 "

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za celo leto 6 gl. — kr.;
" pol leta 3 " — "
" četrt leta 1 " 50 "

List pošljemo vsem dosedanjim naročnikom.
Kdor se ne misli naročiti, naj ga pošlje nazaj,
ker ga sicer smatramo kot naročnika. Tudi
prosimo tiste gospode, ki naročnine še niso
poravnali, da bi to storili prej ko mogoče, da
tudi mi poravnamo račun v tiskarni.

Naročnina se pošilja najceneje po poštinih
nakaznicah (Postanweisungen)

opravištvu,

Stari trg, hiš. št. 16.

Kako revščini v okom priti?

II.

Če posamezniki nimajo denarja in po-
guma za podvzeta, naj bi država skrbela za

delo revnemu ljudstvu. Moderne države se v
vsako reč vtikujejo, v novejšem času so si pri-
svojile celo oblast, ljudi ženiti in močiti; samo
za to se moderna država ne zmeni, s čim se
bodo ljudje preživeli, kje bodo denar jemali,
da bodo plačevali davke za vojaščino, za ju-
dovske obresti in take reči. „Vzemi, kjer ho-
češ, ali dati moraš“, to je geslo novodobnih
finančnih ministrov po evropskih državah;
mnogo bolje bi bilo, ko bi si prisvojili geslo
„mi bomo skrbeli, da boš kaj zaslužil in kaj
imel, ti pa potem glej, da svojo državljansko
dolžnost spolnuješ“.

V vsaki državi imajo ministra za polje-
delstvo, pa namesto da bi bil on prvi med
svojimi tovariši, je navadno zadnji med mini-
stri; na njega se najmenj ozir jemlje, njemu
se najmanjša podpora daje. Na Ogerskem in
Hrvaškem je še mnogo sveta neobdelanega,
ljudje pa stradajo. Ali bi se ne mogla tam doli
za revne ljudi nakupiti zemljišča, sezidati hiše,
in naseljenci na javne stroške preskrbeti za
prvo potrebo? Kar bi se tako za nje potrošilo,
vrnilo bi lahko z leti nazaj, kedar bi si že
nekoliko opomogli. Bosna je tudi lepa dežela;
zakaj je mar naši nečejo? Ker je Madjarom
bolj mar za gospodstvo, nego za blagostanje
ljudstva. Tudi tam doli bi znali mnogi revni
bajtarji iz naših krajev dober kruh najti, ko
bi jim poljedelsko ministerstvo preskrbelo zem-
ljišče in hišo; kar bi se na ta način potrosilo,
zamegla bi vlada kot državni dolg na prvo
mesto intabulirati, in dotični posestnik bi za-
mogel pri manjših davkih celo svoto počasi
nazaj plačati.

Namesto da smo se zamerili s svojo proti-
slovansko politiko pri vseh vzhodnih narodih,
kakor pri Srbih, Bulgarih, Rumunih in Rusih,

naj bi bili raje z njimi v prijaznosti živeli, in
na to gledali, da bi sklenili z njimi nam vgodne
kupčijske zveze, da bi imeli svoje izdelke kam
na somenj pošiljati. Iz naših slovenskih krajev
se že od nekdaj mnogo obrtnijskih izdelkov v
jugoslovanske kraje izvažuje; naj bi se gledalo,
da se nam pot še bolj ogladi in olajša. Naj
našo obrtnijo država vsestransko podpira, in
gotovo se bo toliko zboljšala, da se bo mogla
z angleško vsaj v nekterih izdelkih meriti.

Mi imamo krajšo pot na vzhod, nego An-
gleži, vožnja nas bo menj stala, zakaj bi ne
mogli svojih izdelkov boljši kup delati? Če
posamezni obrtnik ne more s tovarnami kon-
kurirati gledé cene izdelkov, naj se pa še pri
nas tovarne naredé, če ni drugače, na državne
stroške; marsikateri mojster bo raje kot prost
delavec kruh služil, nego kot mojster stradal.
Proti zapadu pa se ogradimo z visoko colnino,
da ne bo tuja obrtnija naše popolnem zadušila!

Slišimo, da so se ustanovile na Nemškem
in Angleškem prostovoljne delavnice po izgledu
posilnih delavnic. Posamezen človek bi rad
delal, pa prvič nema morda orodja, nema blaga,
drugič ne vé, kam bi svoj izdelek prodal,
morda tudi tretjič nema zaupanja pri ljudeh,
in zato dela ne dobi. Taka prostovoljna de-
lavnica pa, ki ima mnogo delavcev, nekaj ka-
pitaia, in zveze po svetu, zamore počivajočim
ljudem dela dati, preskrbi jih z orodjem in
blagom, jim daje vsakdanji kruh in obleko,
po svojih zvezah jej je mogoče izdelano blago
oddati, in po dobičku se potem vredí plača
delavcem, slednjič pa s svojim premoženjem
in poštenim ravnanjem za naročena dela
dobra stoji, ter uživa zaupanje, in tako jej
je mogoče, ljudem priskrbeti delo in zaslužek,
kar bi posameznik brez denarja ne zamogel.

Država Šaha.

Od kar sin solca, kralj vseh kraljev (šah
in šah) Nazr Edhin, vladar Perzije, že v drugo
popotuje po Evropi, prebiramo tudi Evropeci
bolj radovedno vse spise o tej čudoviti in zdaj
še malo poznani deželi. Dosedanji zgodovini
nenavadni prizor, da vladar te stare, že o ča-
sah Cira, in pozneji še dvakrat, velike in mo-
gočne države, ki je pa vselej zopet razpadla, in
je danes v pravem pomenu besede izstradana,
po Evropi popotuje, je vselej z ozirom na o-
koliščine te zemlje znamenit. —

A. H. Mounsey, tajnik angleškega poslan-
stva na Dunaju popisuje nam v svojih popot-
nih listih obširno to državo. Potoval je ime-
novani v politični nalogi preko Kavkaza v sre-
dino Perzije, ter je imel vsled priporočilnih
pisem naj več priložnosti, zvedeti in preisko-
vati marsikaj, kar mnogim navadnim popotnikom
ni bilo mogoče. Kakšna je po spisih tega spri-
čevalca ob kratkem današnja Perzija?

Država je skoraj tako velika kakor Anglija
in Francoska skupaj, s petimi milijoni prebivalcev,
katerih je pa v zadnjih letih celi milijon glada

poginilo, ostalih štirih milijonov pa danas še
stradajo trije milijoni. Plačevati morajo prebi-
valci Perzije šahu štirinajst milijonov tolarjev
davka za vojake, vradnike in druge dostikrat
nenavadno drage nagnjenosti tega mogotca.
Toliko namreč bi morali plačevati, pa — kjer
nič ni, je tudi šah pravo zgubil — glada umrli
in umirajoči naravno ne plačujejo nič, tudi če
jih davkarji s palico obdelavajo. Ker pa per-
zijski velikaši dobro živeti hočejo, morajo tr-
peti vojaki, ki le redko kedaj svojo plačo redno
dobodo, strgani pohajkujejo, in so le na pol
oboroženi. Sami ob sebi že suhi, so pri takih
okoliščinah ti vojaki mršavi. Naj oglednejši je
še 30.000 konjikov in 5000 topničarjev. Zraven
teh ima šah še 90 polkov pehotine po 800
mož. Pred 50 letni vežbali so jih angleški
častniki (avstrijski in francoski tudi v ta na-
men tja poklicani niso hoteli ostati, ker se
niso hoteli bosi in kleče šahu vklanяти (po
evropsko, jto-da ta disciplina je že zdavnaj
zopet odpadla. Mala vojska na primer ruska
bi se lahko polastila cele Perzije brez velike
ovire, ko bi ta država ne imela neizmernih iz-
sušenih puščav.

Perzija je dežela največjih nasprotij, ne-
kateri njeni deli so raju enaki, polni lepih
cvetic, vsakovrstnega sadu in mnogovrstnih
živali, drugi deli so žalostne planjave polne
peska in soli, ali pa hribovje in visoke planine
na katere ne kane celo leto ne kaplja dežja,
in ne raste nobena naj manjša travica. Vode,
ki po drugod naraščajo po potokih in studen-
cih, scejajo se tukaj v pesek ali slana jezera,
katera nobenega življenja okoli sebe ne trpe.

Nasprotja obnebja so ravno tako različna.
Del ob perzijskem zalivu ima celo leto vročino
kakor v pečnici, in enaki del ob kaspiskem
morju je pet mesecev poln mužnega zraka in
glinjevice. Med tema deloma vzdiguje se 3—
4000 čevljev nad morjem visoko neizmerni hr-
bet, po zimi zakopan v globoki sneg, po letu
čisto suh brez rastlinskega in živalskega živ-
ljenja. Tu sučejo in preganjajo vetrovi pesek
kakor morske valove, tam strmi v zrak sivo
skalovje. Tu in tam znižavajo se taki hrbti v
odprte doline, v katerih kar oči peljejo vidiš
rumenkasto klasovje žita, zelene tratine in
rajske vrte z rožami, hiacintami, lilijami na-
sajene in napolnjene tičjim petjem, kakor prav

Ali bi ne bile take delavnice tudi pri nas koristne naprave? Pa kdo se bo zmenil za take reči, če se od zgoraj nič ne skrbi in nič ne stori! Le posamezniki naj bi se poganjali za občno korist s svojimi slabimi močmi, kedar se pa poganjajo, stavljajo se jim ovire, kakor da bi moderni novošegni državniki ne imeli nobenih dolžnosti, pravice pa vse, kar si jih le zmisliti morejo!

Zgoraj omenjene prostovoljne delavnice imele bi še to korist, da bi marsikaterega od hudodelstva odvračale. Koliko zločinov, koliko tatvin, ropov, ubojev, samomorov se godi iz revščine, zavoljo pomanjkanja! Dajte ljudem dela, in pol menj bo hudodelnikov! In če zločinec iz ječe pride, prisili ga človeška družba v novič k slabim dejanjem; v ječi se je sicer morda naučil delati, če je imel dobro voljo, pa ljudje mu iz nekake prirojene mrznje ne zaupajo, in nihče ga neče v službo vzeti; primoran je tedaj ali krasti in ropati, ali vzeti si sam življenje. Tudi za take nesrečne ljudi bile bi prostovoljne delavnice zavetje, kjer bi našli delo in pošten zaslužek. Na naših kaznilnicah in posilnih delavnicah vidimo, da zmirom delo najdejo, zakaj bi ga tedaj prostovoljne delavnice ne našle? Če ni drugače, bi se moralo pač nekaj bolji kup delati; pa prvo je, da ima človek kaj jesti, in časi so zdaj taki, da mnogim primanjkuje kruha, ter niti ne mislijo na druge potrebe.

V tem smo podali nekaj nasvetov o zboljšanju stanu naših revežev. Morda se najde v njih kako dobro zrno. Revščina je med nami res taka, da moramo najprvo na to misliti, kako iz te mlakuže izkobacamo. Poročalo se je te dni z Dunaja, da se bode naša vlada po razglasu pogodbe med Cislo in Translo prenovila. Bog daj krmilo naše Avstrije možakom v roke, ki bodo prosti strankarske zagrizenosti skrbeli za občni blagor vseh njenih narodov, in više cenili blagostanje ljudstva, nego svojo in svoje stranke korist!

Srednje šole in narodnost na Moravi.

I. in II.

Razmere na Moravskem so našim slovenskim zelo podobne, tam, kakor tu, skuša nemška in nemškutarska manjšina potlačiti slovansko večino, ter vzeti jej narodnost in jezik. Najbolje sredstvo za grmanizacijo so nemške

šole. Skušajo tedaj s ponemčevanjem šol svoj namen doseči, in ravno zadnjič smo obširneje poročali o nasvetu in sklepu, kateri je bil v ta namen stavljen in sprejet od nemško-liberalne večine mestnega odbora ljubljanskega. Kako da se drugod to godi, popisuje nam nekdo v štirih zanimivih člankih v „Vaterlandu“, ktere smo posneli, ne le ker so za nas, ki smo v enakih okoliščinah, zanimivi, ampak da tudi bolje spoznamo razmere na Moravskem.

„Po letu 1866 rekali so: pruski učitelj nas je premagal. Zato so šole silno množiti začeli. Ali se pa v Moravi tudi vsem sposobnim otrokom priložnost dá, da se izobrazijo v srednjih šolah? Ali moravske srednje šole zadostujejo svojemu namenu? Nikakor ne. Kajti moravski Nemci imajo preveč šol, Slovani pa premalo. Nemške šole so prazne, slovanske prapopolnjene.

Tako je imela nemška spodnja realka v Gostopeči leta 1877 le 55, ona v Rimarovem 88 učencev, realna gimnazija v Stražnici 56, v Granici 61 učencev. Nasprotno pa je imela slovanska spodnja gimnazija v Valaški Meziriči 173 učencev. Nemška viša gimnazija v Olomuci je imela 297, v Mikulovem 232, v Znojmu 168 učencev. Slovanska viša gimnazija v Olomuci pa je imela 706, ona v Brnu 528 učencev.

Kaj neki tudi hočejo nemške šole v čisto slovanskih krajih? Višo realno gimnazijo so naredili v Uharskem Gradišču, više realke v Kromerizu in v Prostějovem, spodnje so v Priboru, Kijovu, Stražnici, Trebiču, Granici, paralelke v Vlaški Meziriči, spodnja realka v Ostravi. To so vse nemške šole. Če pogledamo na gotovo nepristansko Czörnigovo karto, se bomo vprašali: čemu so nemške šole med Hanaki, Horaki, Slovaki, Vlasi in Poljaki? Čemu je nemška viša gimnazija v Kromerizu, čemu toliko nemških šol v Brnu?

V Brnu je 44.000 Slovanov in 29.000 Nemcev. Brnska okolica (okrajno glavarstvo) šteje 111.000 Slovanov in 7000 Nemcev: vsega je tedaj 155.000 Slovanov in 36.000 Nemcev; Slovani imajo le eno gimnazijo, Nemci pa dve viši gimnaziji, dve viši realki in eno nižjo realko! Slovani so primorani hoditi v nemške šole, ker v slovanskih prostora ni. Viša gimnazija v Kromerizu ima 132 nemških (med njimi 56 judovskih) in 180 slovanskih učencev, viša realka pa 129 nemških (med njimi 66 judov-

skih učencev. Pri tem pa je še opomniti, da je med takozvanimi „Nemci“ mnogo nemškutarjev in vradniških sinov, ki so českega rodu (kakor pri nas. Op. vredn.).

Če se hoče moravski Slovan više izobraziti, zamore to le po zgubi maternega jezika in po zgubi nekaj let svojega življenja, ker se mora še prej nemški naučiti. (Kakor pri nas. Op. vredn.) Kaki dve leti se mora nemščine učiti, pa še pozneje se težje uči od nemškega tovarša, in si mora več glavo beliti. Potem pride vojaščina, vzamejo ga iz šole v kasarno, in ko je doslužil, potem še le prav ni nič in se mora preživeti kot diurnist ali kaj takega.

Pa kdo se zmeni za to? Čemu so ga starši toliko ljubili? Čemu so sami sebi od ust odtrgavali, da so sina v šolah vzdržavali? Zakaj ga niso pustili doma, da bi bil kmet ali rokodelc! Tu je pač jasno, da mora moravski Slovan za šole pač plačevati, da pa od njih nobenega dobička nema. To nas v srce boli, in naj na Dunaji ne mislijo, da nam ni za omiko, in da nam sploh ni nič na šolah ležeče! Zvestoba ljudstva se tako spodkopava, ker ljudje dolže vlado, kar je po večem zakrivila moravska nemškutarija.

Da je na Moravi slovanskih srednjih šol treba, to se ne dá zanikati. In da se moravski Slovani želé više izobraziti, vidimo iz sledečega:

V Prostějovem je od leta 1871 slovanska viša realka. Imela je 1877. leta 328 učencev. Stane ta šola mnogo denarja; in kdo jo vzdržuje? Društvo „matice školska“, ki nabira v ta namen milodare po deželi. Če si tedaj Moravci realko sami plačujejo, vidno je, da hrepene po omiki. Srečna država, ki ima tako ukaželjno ljudstvo! Prosilo se je večkrat pri deželnem odboru, da naj se ta šola na deželne stroške vzdržuje, pa zastonj; in vendar je ta šola potrebna, kar se vidi na številu učencev, in šolski nadzorniki so se prepričali, da se v njej dobro podučuje. Kako mora Slovana boleleti, da se vzdržuje na slovanski Moravi 11 nemških srednjih šol, med njimi štiri više realke, na deželne stroške, — pa le jedna sama slovanska viša realka v Telču, in vendar slovanske realke v Prostějovem neče niti dežela, niti država prevzeti. (Kaj hočemo še le mi Slovenci reči, ki nemamo niti jedne više gimnazije ali realke? (Op. vredn.). Svetli cesar so darovali za to šolo 2000 gl. in še državni zbor je nekaj dovolil, vendar ne moremo biti zadovoljni, dokler se šola ne izroči v skrb deželi ali državi. In kaj hočemo na to reči, da so se realne gimnazije v Granici in Trebiču ponemčile? Obe šoli ste se odprli na občno željo kot slovanski šoli; danes ste pa ponemčeni. In kaj je nasledek? Ko so realno gimnazijo v Granici odprli, glasovalo je pet mestnih odbornikov za nemški učni jezik, večina 20 odbornikov pa se je odločila za česki učni jezik, saj je Granica slovansko mesto. Tačas so se v to šolo tako gnjetili, da so se morale napraviti paralelke. Odkar je pa ponemčena (zavoljo 29 nemških(?) učencev, med njimi 18 judov) šteje le 61 učencev.

Poglejmo še realno gimnazijo v Trebiču. Kot slovanska šola je imela l. 1873 v treh razredih 186 učencev, med njimi 21 nemških. Zavoljo teh 21 Nemcev se je zopet ponemčila. Zmagali so nemškutarji pri volitvah v mestni zbor, in brž so šolo germanizirali. Zato se pa tudi število učencev vedno manjša. Saj je v bližnjih mestih, v Iglavi, v Znojmu, v Brnu dosti nemških šol, zakaj bi ne mogla biti v Trebiču slovanska realka? Na nemški gimnaziji v Iglavi je 129 slovanskih učencev. Revni

koran (mohamedanska verska knjiga) opisuje mohamedanski raj.

Teheran zdajno stolno mesto leži 2000 čevljev nad morjem. Obnebje kaže tu med letom mrz in toplino vseh stopinj gorkomera. O božiču se drsajo po ledu krščanski misjonarji v veselje šaha in njegovih velikašev po velikih potiščjih, ki sovisokim zidovjem obdani, da se ledina njih dolgo ne staja; po letu beži polovica prebivalstva v gore Elbruza, druga polovica pa se poskrije po dnevu v podzemeljske luknje pred vročino in živi le po noči po strehah, kjer hladni vetrič zrak nekoliko ohladi. Zrak je tako suh, da železo in jeklo na prostem cele mesece leži, ne da bi rujavelo.

Cest in tudi stezá ni nikjer, mala železnica pelje le iz Teherana do nekega letnega šahovega grada. Pri kaspiškem morju pri mestu Kudum začeli so tudi delati železnico, pa je zaspala.

Kupčija vrši se s konji in velbludi. Naj boljši jezdec je oni, ki zamore od jutra do trde noči na brzem konju po peščeni puščavi dirjati, da pride do kake manzil imenovane postaje, ali kake druge posamezne hiše.

To velja pa le v onih krajih, kamor je že kaj malega civilizacije doseglo, po drugih krajih se pa še klatijo roparji v svojih črnih šatorih, ki le o tem žive, kar popotniku vzamejo, ki je vesel, da jim življenje odnese.

Perzijani, nekaj krepek in pogumen narod, so zdaj slabi, mehkužni, ker so zgubili civilizatorno moč v zavladanje narave. S poplavljenjem in dobrim poljedelstvom mogoče bi bilo na stotine milj zemlje v raj spremeniti, ali k vsemu temu pomanjkuje denarja, moči in resne volje. Stolno mesto Teheran s krivimi ozkimi ulicami brez tlaka in s svojimi brlogom enakimi hišami je umazano in razdrpano. Le konji perziški so lepi in čili, in le malo delavcev je še, ki prav okusno blago razstavljajo v bazarju. Posebo zlahtno in dišeče pa dober kup je tukaj sadje. Vinoreja bi se bogato izplačala, Hamadansko vino je res vredno hvale perzijskega pevca Hafiza. Vsa dežela kaže podrtije nekdanje velikosti, posebno podrtije starih in nekdanj cvetočih mest, ki dokazujejo, da tudi v tej zemlji bi še dandanes lahko prebivalo bogastvo, olika, blesk in moč, kakor je to bilo v preteklih časih.

Horak, če se hoče izobraziti, se mora v tujem jeziku in za drage denarje v daljnih mestih šolati, in vendar davke tako pošteno plačuje, kakor Nemec, in morda poštenije, nego jud.

Kako se na severu s slovanskimi Vlahi ravna, se vidi iz tega, da so v Granici srednje šole ponemčili, v Meziriči pa jih bodo kmalo. Moravska Vlahija šteje 240.000 Slovanov, in 29.000 Nemcev (v Kravji deželici). V Meziriči se je oglasilo 1876. leta 230 učencev (med njimi 32 nemških (?) od teh 32 je 15 judovskih). Tem 32 na ljubo so se odprle nemške paralele, in ker je med tem časom v Meziriči nemškutarska stranka zmagala, se je bati, da bodo šole skoraj čisto ponemčili, kakor v Granici in Trebiču. Tudi v Priboru so prosili za slovanske šole, pa nemški deželni zbor jim je prošajo odbil.

Tu si pač misli slovanski Moravan: Zakaj se ni dala slovanskim Vlahom viša gimnazija? Če je denarja dosti za tri pripravnice in 12 nemških nižih gimnazijalnih razredov, zakaj ni denarja za 4 više razrede, za ktere so v Meziriči prosili? Če bi v Granici ne bili šol ponemčili, in v Priboru ustanovili slovansko nižjo gimnazijo, bi imela viša gimnazija v Meziriči dosti učencev. In potem pravijo, da Slovanov ne pritiskajo na steno!

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. junija.

Avstrijske dežele.

Državni zbor 17. t. m. ni bil sklenja s prestolnim govorom, kakor so nekteri pričakovali, ampak se je le razšel na počitnice. „N. fr. Presse“ piše, da se je zborovanje odložilo — iz strahu pred prestolnim govorom. Pa kaj bi se bilo s prestola zamoglo poslanecem povedati, dobro omenja „Reform“, ker so dejanja tako glasno govorila? Notranje in vnanje razmere avstrijske so take, da je vse besedovanje odveč, in so potrebna dejanja. Predsednik dr. Rehbauer je zbornici razodel, da se bode prihodnja seja poslancem naznanila pisмено. Nekterim krogom se zdi to slabo znamenje in dozdeva se jim, da bode državni zbor razpuščen, zlasti ker je Auerspergov ministerstvo boje trdne volje odstopiti. Pa to se bode težko tako hitro zgodilo. — V zadnji seji razodevala se je silna naglica, in pred pričetkom so se prav vsipale interpelacije in odgovori na nje. Baron Kellersperg je vprašal, kako se strinja ukaz od 28. marca t. l., po katerem je bila ustavljena vcenitev zemljišč, s §. 35 postavbe o vravnavanju zemljišnega davka, in hoče li vlada ta uka preklicati ali ne? Vitez Proskovec je kupčijskega ministra interpeliral o napravi posebne lope za rusko in besarabsko živino na živinskem sejmu duhajskem. — Minister Stremajer je na interpelacijo Kallirjevo o ustanovitvi nemške šole v Brodih na Gališkem odgovoril, da po mnenju deželnega šolskega sveta gališkega ta šola ni potrebna. Na vprašanje Fuxovo o izobčenji staro — katoliškega fajmoštra Kürzingerja je rekel, da so dotično preiskavo proti linškemu škofu Rudigierju ustavili, ker se je pokazalo, da Kürzinger še ni bil pravilno izstopil iz katoliške cerkve in je škof tedaj imel pravico ga kaznovati in izobčiti. — O treh dalmatinskih pastirjih, kateri so bili nedavno, kakor smo v „Slovenca“ poročali, umorjeni od Turkov, je ministerski predsednik knez Auersperg pojasnil, da se je vnanje ministerstvo obrnilo do poročnika v Carigradu in do generalnega konzula v Serravalle, ter zahtevalo popolno odškodnino in

zadostenje pa strogo kaznovanje tega umora brivih Turčinov.

Obravnave o tej reči pa še niso dovršene. — Na vprašanje, zakaj da je vlada prepovedala posamezno prodajo lista „Moravská Orlice“, odgovarja knez Auersperg, da je omenjeni list močno priporočal knjigo „Ruska abeceda“ rekši, da zna znanje ruskega jezika mladini o svojem času prav priti. Tudi je list pisal, da bi se pri vojski z Rusijo slovanski vojaki težko bojevali. Vsled tega je bil list zaradi veleizdaje konfisciran. Prepoved prodaje njegove je tedaj opravičena. — Pravna stranka je za tem stavila predlog, da naj se voli iz cele zbornice odsek, ki naj pretresa postavne načrte, po katerih bi se 1. pravica državne oblasti glede policijskih prepovedi, 2. pravica za izvrševanje policijske kazenske obravnave in 3. kazenska preiskava pri policijskih prestopkih vredila v duhu avstrijskih temeljnih državnih postav in bi bilo dano poroštvo za soglasno ravnanje v policijskih kazenskih obravnavah. — Važna za občinstvo je v tej seji sklenjena resolucija, ki vladi priporoča, da naj se vojaki in deželni brambovci k vojaškim vajam ne sklicujejo v takem času, ko je ravno žetev pred durmi.

Ogerska zbornica obravnava predlog o dolgu 80 milj. gld. Vladni nasprotniki boje nalašč zategujejo razpravo, da bi prišel morda trenutek, ko bi vladnih privržencev ne bilo mnogo navzočih in bi opozicija imela večino, kakor se je bilo enkrat zgodilo že za časa ranjkega Deaka. Poslanec Uermerený je razun tega stavil interpelacijo o razpustu državne zbornice, da bi ministerskega predsednika prisilil razodeti svoje misli, pa bode ta svoj namen težko dosegel, ker Tisza v politiki ni novinec.

Vnanje države.

Na kongresu zbrani državniki so si dali besedo, da hočejo o vseh obravnavah strogo molčati. Vendar listi poročajo na dolgo in široko o tem, kar se na kongresu godi. Vsakemu je jasno, in neki berlinski list je svaril, da tem poročilom ni verjeti. Ugibati, kaj da obravnavajo in sklepajo, pa se nam zdi zoprno. — Zastopniki malih držav, ki se kongresa ne vdeležujejo, svoje želje in zahteve izražajo pooblaščenecem velikih držav v spomenicah, za ktera se pa ti dosti ne zmenijo. Sultanovi poslanci se menda nekaj repenčijo in obnebje ni tako jasno, kakor se je naznanjalo; pa saj kongresu predseduje knez Bismark, ki bode že skrbel, da se nevihta zopet poleže.

Ruski listi niso nič kaj zadovoljni s spisi, ktere je glede vzhodnih zadev priobčil Londonski „Globe“ in o kterih je bilo tudi v našem listu že govorjenje.

Angleško brodovje v marmarskem morju se je vstavilo pri priških otokih. — Sawas paša je postal mustešar (svetovalec ali podminister) pri vnanjem ministerstvu v Carigradu in se bode vdeleževal ministerskih zborov. Poveljnik na Kreti se bode moral umskniti nekomu drugemu.

Turki v bojanskem okraju so bili tedaj prišli Črnogorci; vnanji ministri v Brninu zbrani so vsled tega sporočili poročnikom, da naj Turčji svetujejo mirovati, ker bi bilo jako nevarno na ta način vplivati na kongres.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 14. junija. (Revščina. Izselovanje v Ameriko. Vojška?) Neko staro prerokovanje pravi, da bode na svetu veliko gorje, kadar bode velika noč

na praznik sv. Marka, kar se bode zgodilo, če se ne motim, l. 1886. Toda ne bode treba ravno tako dolgo čakati, ker že zdaj je po svetu veliko gorje in ni treba ravno popraševati, kje. V tisti meri, kakor ugasuje med ljudmi luč sv. vere, se množi in razširja med njimi revščina. Koliko jih je, ki zaradi revščine svojemu življenju s samomorom predrzno konec storé. Veliko je tudi dobrih delavcev, ki pa po svetu kruha beračijo, ker je ljudi preveč in jih je deset, kjer bi imel eden biti. Marsiktera mati žalostno pogleduje svojo hčerko, ker ji leta že brazde režejo po licu, pa ženina le ni. Veliko je tudi sinov, ki bi radi prevzeli od staršev posestvo, pa ga ne dobé, ker je veliko mlajših bratov in sester za njimi; iz hiše oženiti ga pa ne kaže, ker je za to treba preveliko denarjev, odkar je prišla v navado neumnost, da otrokom izgovarjajo silno velike doté, ki marsiktero poprej trdno hišo na boben spravijo.

Delavskemu stanu pa se še slabeje godi posebno tukaj po Gorenjskem. Po fužinah delavcem slovo dajejo; pred nekimi meseci so šli tisti, ki so delali po 3 leta, ta mesec gredo tisti, ki so delali po 6 let, in na jesen celo eni, ki so delali že po 12 let. Da v takih okoliščinah njihove družine solze točijo, je gotovo, in bati se je celo, da bi naše tovarne čisto ne začele praznovati, kar bi bilo za premnoge družine silno gorje.

Na Notranjskem menda ni nič bolje. Nedavno sem čital neko prijateljsko pismo, v kterem častitljivi gospod med drugim piše: „Med vsemi težavami mi pa še najbolj srce žali to-le: V moji sobi je vsaki dan ljudi kakor pred pustom v vradnjah; eni pridejo po seme, eni po denar, eni po živež, pa ne morem vsem pomagati. 300 oseb je za trdno sklenilo preseliti se v Ameriko, če bode le toliko denarja skupaj spravili, kar ga potrebujejo za vožnino.“

Ker se ravno sedaj o Ameriki in naših izseljencih prav slabo piše po listih, naj še jaz izrečem svoje mnenje o tem. Kolikor pisem svojih tam bivajočih znancev, na ktere se pa smem zanesti kakor sam nase, sem še bral, vsaki le piše, da mesa in belega kruha imamo zadosti, davki so čisto majhni, kar si človek pridela, je njegovo, zemlja je mastna in rodovitna, ter se kupi prav po ceni; da so pa delavci jako dragi, to je še najbolje znamenje; tam je slabo, kjer delavec dela po nizki ceni ali pa celo za samo hrano, kakor je zdaj pri nas. (Za delavski stan je to pač slabo, za kmeta pa dobro, če so delavci dober kup. Op. vred.)

Da je tudi v Ameriki veliko lenuhov in vsake vrste potepuhov, je gotovo; pa bili so povsod in bodo še zmerom. Da je pa v obče tam zares še dobro, pričajo statistične razmere. Amerika je 6 krat toliko kakor naša Evropa, ljudstva pa je tam trikrat manj kakor pri nas, kjer je drug drugemu že na potu in si najpridnejši človek skoraj nič pomagati ne more. Ni tedaj prav, da se ljudstvo straši pred izseljevanjem v Ameriko, kakor se godi po nekterih časnikih. Saj so naši predniki tudi prišli od drugod, zakaj bi tedaj tudi naši ljudje ne šli drugam, če tukaj ne morejo več živeti? Da je za pridnega človeka v Ameriki dobro, Vam lahko pošljem več zanesljivih pisem, ktere sem od ondot prejel. Zakaj bi tedaj svojim rojakom branili tje, če si zamorejo s tem svoje stanje zboljšati? Ne vem tedaj, od kod pride to plašenje in oviranje, kakor ga beremo po časnikih. Ali se hoče ljudstvo s tem pridrževati tukaj, ali pa so drugi narodi Slovanom zavidni, da bi tudi v Ameriki ne

dospeli do veljave in moči? (Veseli nas, da se našim izseljencem dobro godi, da je pa mnogo družin zlasti českých vsled hudega življenja iz Amerike prišlo zopet nazaj, ni izmišljava časnikarjev, ampak gola resnica. Zato so se česki Slovani začeli izseljevati na Rusko; našim ljudem pa se odpira [prav blizu dobra rodovitna in sorodna dežela, Bosna, kamor se bodo brez velikih stroškov lahko preseljevali, kadar dežela pride iz kremljev turškega zmaja. Op. Vred.)

Bo li vojska ali je ne bo? To vprašanje gre zdaj od ust do ust tudi med kmečkim ljudstvom, odkar naše fante kličejo k vojaščini. Srčno bi želeli, da bi se vse reči mirno razmotale, ali ker toliko slišimo o vtrjevanji mej o zbiranju vojaštva, in pripravljanji za vojsko po drugih državah, navdaja nas skrb, da bi se naposled vendar le ne vnela kaka huda, splošna vojska. Pa že večkrat sem slišal, da vojska je potrebno zlo; naj to že bo ali ne, to je gotovo, da je strašansko gorje za tiste kraje, kjer vojska razsaja, zato pa nas vse navdaja ena misel: Bog nas obvaruj vojske!

Iz Kroepe 13 rožnika. (Čitalnična slovesnost.) Dovolite mi danes sporočiti o veselici, katero je napravila tukajšnja „Čitalnica“ na binkoštni pondeljek. Pri narlepšem vremenu odrinili smo ob 3. uri popoldne iz Kroepe v Kamnogorico spremljeni z godbo.

Čez $\frac{1}{2}$ ure dospeli smo v Kamnogorico, kjer je po vsi vasi čakala obilna množica prebivalcev; pridši na vrt gospoda pl. Kappusa (kjer so vihrale narodne in cesarske zastave,) bilo je že nekoliko gostov iz Radovljice in Kranja navzočih, v kratkem času pa se je zbralo došlih udov in gostov iz Radovljice, Kranja, Ljubljane, Kroepe, Kamnegorice in Kamnegoriške okolice nad 200. Zunaj vrta pa je bilo poslušalcev na stotine, ker ne le okna sosednih hiš bila so polna gledalcev, ampak še celo na strehah so si zato nekteri prostore poiskali. Ko so zbrani pripravljene prostore zasedli, pričela se je zabava z godbo in petjem. O primernem času zagodli so godci „cesarsko himno“ in v tem hipu zagromeli so možnarji na „zjavki“, zbrano občinstvo pa je ta spoznavno našega presvetlega cesarja sprejelo z navdušenimi „živio-klici“!

Druga točka programa sprehod na „Vidovec“ se je moral zaradi pomanjkanja časa opustiti, kar se je zbranim naznanilo in pri ti priložnosti je gospod predsednik prečital od gospoda dr. Bleiweisa došlo mu pismo, katero se glasi: „Blagorodni gospod! Ker mi ni mogoče, da bi osebno bil pričujoč pri lepi svečanosti, ki jo jutri napravi Kropinsko-Kamnegoriška čitalnica in v katero me še posebno vabi Vaše častito pismo od 1. dne t. m., dovolite mi, visoko spoštovani gospod predsednik, da se Vam pisмено zahvaljujem za prijazno vabilo in Vas vljudno prosim, da na „Vidovcu“, v mojem imenu srčno pozdravite narodno skupščino vso in še posebno ude mlade Vaše Čitalnice. Rečite jim, da naj jim jutri, Vidovec“ še več velja kakor le kraj zabave, — bode naj jim „božja pot“, na katero so priromali častit spomin slavnega borilca za narodne naše svetinje — spomin na nepozabljivega nam dr. Lovro Tomana, zvestega mi prijatelja mojega! Rečite jim tu, da tista edinost, tista sloga, ki je kraljevala zmirom in zmirom med mano, Dr. Tomanom in dr. Costo, je pripomogla, da v borbah za našo narodno stvar smo Slovenci vendar vsaj nekoliko tega dosegli, kar nam gre po božji in naravni pravici. Veliko tega, kar pa nam še gre, imamo si pod geslom našim „vse za Boga, vladarja in domovino“

še priboriti, — to pa dosežemo le, če nas navdaja iskreno domoljubje in sloga! Obojno to gojiti je naloga Čitalnicam. In v to ime Bog poživi narodno Kropinsko-Kamnegoriško čitalnico!“

Ko je prišel do stavka, kjer omenja umrlih nam nepozabljivih borilcev za narodne pravice gg. dr. Lovro Tomana in dr. Coste, zadoneli so navdušeni „živio-klici“ gospodu pisatelju, in na večstransko zahtevanje je gospod pl. Kappus mlajši pismo bral v drugič ter posebno občinstvu priporočal, naj si vtisne v srce pravo narodno domoljubje in sloga!

Tombola se je v nar lepšem redu vršila; dobili so se primerni dobitki in občinstvo se je prav dobro zabavalo. Med tem časom nastala je ura osem in navzoči so se opozorili na pričetek „gledališne igre“ V zato odmenjenem prostoru hiše gospoda Miha Pesjaka napravljen je bil jako okusen oder, za kar se posebno zahvaljujemo Kamnegoriškim gospodičinam K in S. in vstopilo je h igri toliko ljudi, da je prostor komaj zadostoval. Igralci in igralke izvršile so svojo nalogo v občo pohvalo.

Po dokončani igri pričel se je ples, katerega se je večina došlih udov in gostov vdeležila in zabavala se pozno v noč.

De se je veselica v tako lepem redu vršila, imamo se zahvaliti odboru, ki je vse tako lepo vredil. Gospod Albert pl. Kappus-u pa izrekamo serčno hvalo, da je prepustil odboru vrt za veselico, posebno pa se mu še zahvaljujemo za ves trud, izvrstno in redno postrežbo, jako dobro pijačo in okusne jedila. Ravno tako moramo nar lepšo hvalo izreči gosp. M. Pesjaku za brezplačni prepust hišnih prostorov za igro in ples. Kaka obča zadovoljnost je med prišlimi vladala, so nam priča obilne zahvale, katere so se pri odhodu izrekale gospodu predsedniku in odbornikom. Nekdo je sicer rekel, da je bilo premalo petja, pa gotovo bode to pomankanje rad oprostil, ako mu povemo, da so gg. pevci tudi imeli naloge pri gledališni igri in so morali zaradi tega prej z vrta oditi in se za igro pripraviti.

Splošno so odšli gospodje gosti rekli, da kadar napravi čitalnica zopet kako veselico, se je vdeležijo še v večem številu kakor zdaj.

Konečno naj še vsi, kateri so nas z navzočnostjo počastili, sprejmejo srčno hvalo in naj naši mladi „čitalnici“ ohranijo tudi v prihodnje vpluden spomin.

Spod Čavna na Goriškem 18. junija. (Laške demonstracije in vedenje „italianissimo“ pa dva samomora. Inštalacija.) Gotovo si boste mislili, da je Vaš nekdanji dopisnik „spod Čavna“ Vam nezvest postal, ker Vam ni v tekočem letu še nobene vrstice za „Slovenca“ poslal. Da temu ni tako, naj Vam pričajo sledeče vrstice.

Čudim se, da imate tod po Goriškem tako redko posijane dopisnike in da se še ti le preredit s svojimi dopisi oglašajo, akoravno bi se bilo od smrti laškega kralja „Poštenoviča“ in o nastopu njegovega naslednika za časopis mnogo gradiva našlo, ki bi tudi Vas v središču Slovenije bivačoče zanimalo. Goriški „taljančiči“ so od te zimske dobe bolj živahni postali; to nam spričujejo njih goriška dva dnevnikarja „L' Isonzo“ *) in „il Goriziano“, ktera, kakor je med njih vrstami brati, po ničem bolj ne hrepenita, kakor po onem času, ko bode (?)

*) Karakteristično pri „Isonzu“ je to, da je njegov vrednik dr. Henrik Inretigič — sin bivšega c. kr. gimnaz. profesorja ki je bil iz naših poštenih slov. hribov doma, če se ne motim iz Kanalskega. — Pis.

kralja Humberta vojna čez mejo na Goriško vdarila. Da je temu tako, sta ona dnevnika pokazala ob času adres zvestobe na cesarja, katerih adres in zahvalnice cesarjeve na tiste nista niti z besedico omenila, znanje, da bi ona dva naj rajše vidila, da bi se bile one adresse zvestobe laških in slovenskih prebivalcev naravnost kralju Humbertu v Rim poslale. Oba omenjena lista sta podpirana od laške propagande, kakor je sploh znano, in ktera šteje celo med mestnimi očeti, — v magistratu goriškega mesta — svoje privržence. Bližnji dokaz temu je to, da so med onimi, ki so nedavno veliko svilnato italijansko zastavo na griču vrh Podgore $\frac{3}{4}$ ure od Gorice, — po noči razobesili, zavohali tudi dva magistratna služabnika N. in D., ktera sta bila brž v Trst odpeljana. Kar je liberalnih Lahov po Goriškem, škilijo vsi v beraško Italijo in bi radi tudi nas Slovence požrešni Italiji prodali, katerih nas je na Goriškem dobre 2 tretjini, memo ene laške — rec'e furlanske — tretjine. Pa kaj, saj pri nas so jim vedno preveč skoz prste gledali, posebno pa ta čas, ko je pred 2 leti goriški magistrat vse goriške ulice z novimi laškimi imeni prekrstil, nemške sicer malo potrebne napise pa je dal zbrisati raz uličnih voglov. Od imen, *) ki so po slovensko dišale, ni več duha ne sluha, in sleherni ptujec, ki pride v Gorico, bo menil, da stoji Gorica že sredi blažene (?) Italije. Pač smo res mi Slovenci le prepotrepežljivi — osli (sit venia verbo!) preponižni in molčeči h nebovpijočim krivicam, ki se že cela stoletja nad nami gode. Avstrija vidi sicer rada, da smo jej zvesti, ali za naš obstanek se stori premalo. Ni čuda, da se Italijani onkraj meje naši potrpežljivosti in zvestobi posmehujejo, ker mislijo, da nam neče in ne bode Avstrija naših opravičenih tirjatev spolnila. Bog nas varuj laškega moloha in ne daj, da bi prišli pod brezversko italijansko vladno, ktera dopušča, da se gode v Rimu in drugod po Italiji najstrašnejša bogokletstva, ktere države novi kralj Humbert ni nikoli še v svojih dosedajnih razglasih omenil ne Boga, ne vere ne previdnosti božje, katerega razglasi dibajo le materijalizem in golo paganstvo. Iz besedi spoznate moža! In pod takega kralja vlado naj bi prišli primorski Slovenci! Jaz vem, da bi se jih mnogo preselilo, kakor Francozi iz Alzasije v Francijo. Avstrija ve dobro za našo zvestobo, zaradi tega sme res ponosna biti, pa tudi naj ne pozabi svojih dolžnosti do nas, posebno pa zdaj, ko jej je znano, da bi jo goriški, tržaški in istrski „italianissimi“ brž ko bi bilo mogoče, prerado izdali Italiji, ktera grabi v tem času zadnje ostanke premoženja katoliškim cerkvam in njenim blagoslovnim napravam. Zaradi tega tudi težko leži preklestvo nad roparsko — skrapano, vero in npravnost spodkopajočo machiavellistično Italijo! —

Tudi na Goriškem oismo brez kulturnega napredka samomorov. V Šempasu se je 4. t. m. vstrelil z revolverjem na bolni postelji za sušico ležeči županov sin Angelo Monari v 28. letu svoje starosti. Zaradi pogreba je imel vrli župnik od strani očeta samomorivčevega mnogo surovosti prestati. Mnogo jih neče živeti in umreti po krščansko in vendar bi hotli po krščansko pokopani biti, kar pa ne gre, kajti potem bi ne bilo nobenega razločka med krščansko in nekrščansko ali med Bogu vdano in nespokorno smrtjo. Cerkvena katoliška po-

*) N. pr. „Travnik“ je zdaj: piazza grande, veliki trg. „Studenec“ se zove: via Alvarez itd. Še samo Gorico naj bi preimenovali v „Montuza“ in jo z laškimi barvami oblekli, potem bi bile želje mnogih spojnene. Pis. —

stava namreč odločno zapoveduje, da se ne sme nobeden, naj se umori ali iz obupanja ali nagle jeze, na blagoslovljeno pokopališče po cerkvenih obredih pokopati. Kar je pa pri tem pokopu najbolj brezumno bilo, je to, da je razposlal oče samomorivca laško pisane mrtvaške *) liste z neresničnim naznanilom, da je „njegov sin po dolgi in hudi bolezni v Gospodu zaspal, previden s sv. zakramenti.“ (spirò nel baccio del Signore, confortato da s. sacramenti!)

V opazki onega „parte“ je stal dostavek, da prijatelje in znance prosijo, naj žalujoči družini nikar ne pridejo svojega sožaljenja izraziti. Kaj čuden pač je bil ta mrtvaški list po vsem svojem zadržanju od kraja do konca. Pogreb je bil vsled nadškofijskega privoljenja le na pol cerkven; to je, neslo se je truplo samomorivca sicer v cerkev in se je tudi malo zvonilo; ali g. župnik ni storil očitnih molitev zanj in je bil le bolj ním spremljevalec mrliča na pokopališče svečo pod pazduho noseč. G. kaplan, kateri je bil tudi k temu pogrebu povabljen, ni mogel iz znanega vzroka vabila sprejeti; zarad tega je bil vradno od šempaskega županstva pisмено okregan, (oče samomorivca je namreč sam župan in bivši mitničar), ktero pismo dela slabo čast dotičnemu piscu. Treba je pri tem še vedeti, da se je samomoric po nekakem preudarku ustrelil, ker je sam to hlapcu naprej povedal, in je tudi drugim pravil, da bo za binkošne praznike že pod zemljo. Da je pa vendar nekaj ljudi h pogrebu došlo, se je poskrbelo s tim, da so mnogim razdelili sveče. Da se ni vidilo rane pri sencu, — ustrelil se je namreč dvakrat blizo senca nenavarno, drugikrat pa v srce, kateri strel mu je hipoma spihnil luč življenja, — so mrliču ovili velik veač in glavo malko nagnili. Pač nima tak samomoric nobene ljubezni ne do starišev, bratov in sester, ktere s tim v neznano žalost in sramoto izdaja, ako bi ne bilo to tudi greh zoper sv. Duhá.

Zopet se je 12. t. m. neki realec 7. razreda v Gorici Jožef Leban od sv. Lucije doma, vrgel v Sočo in utonil. Pravijo, da je bil že več dni zamišljen in da je v blaznosti to storil, kar je verjetno, ker mladeneč je bil sicer dobrega vedenja, dobrih krščanskih pa premožnih starišev sin. To je za njegove poštene stariše tim bolj žalostno, ker je njih staršega sina vojaka Andreja pred 5 leti v Trstu drugi tovarš — vojak iz ravno tiste vasi doma, v nekem prepiru prebodel, da je vsled hudih bolečin v par dneh umrl.

Pri tej priliki naj še omenim, da se bode vmeščenje novega dekana, vrlega, za narod in vero zlo vnetega č. g. Antona Cibiča vršilo 23. t. m. On se je skazal tudi v djanju in v slov. vradovanju dosihmal narodnjaka, kakor jih imamo še malo takih. S to srečno volitvijo je duhovščini črniške dekanije in njegovim faranom popolnoma vstreženo. Bog ga nam živi mnogaja leta!

Iz Dobropolj, 16. junija. (Nova nevarnost.) Še ni leto minulo, kar je strašen požar razdejal vas Kompolje, pa ubogi nesrečnejši so že postavili poslopja, da prebivajo zopet na dragem jim domu. Po požaru so se bili namreč razšli eni k znanecem, eni k zlahti, eni so pa doma naredili si streho, da so čez zimo prebili v svojih razvalinah; pa zopet bi se jim bila pripetila kmalo enaka nesreča; v nedeljo 9. junija, je zakuril z žvepljenkami neki fantič v sredi med lesenimi s slamo kritimi stavbami; zraven je bilo pa še kup stelje,

trsak in oblanja mnogo. Že je plamen švigal skoro sežen visoko, ko je to zapazil sosed ter poklical še druge, da so hitro pogasili ogenj. Ko bi bili še par trenutkov zamudili, zopet bi jih bila zadela žalostna beda, kar naj jih uči, da pred otroci morajo žvepljenke skrivati, dokler ne razumijo, koliko zla napravi nesreča. To za zdaj dragi „Slovenec“, ako ti je ljubo večkrat kaj. (Prosimo! Vredn.)

Iz Maribora, 17. junija. (Slomšekova podoba), izdelana iz kararičnega marmorja od Ljubljanskega umetnika g. Zajca, je srečno došla v Maribor iz bodenes stolni cerkvi postavljena na odločeno mesto. Slovesno se bode pa odkrila še le danes teden, dne 24. junija, na god sv. Janeza Krstnika, patrona stolnice Mariborske, ter bo v ta namen v stolni cerkvi slovesna sv. maša in pridiga. Kako slovesnost da bosta slov. čitalnica in odbor za stavljenje spomenika še posebej naredila, bode se danes odločilo in kmalo po časnikih naznanilo. Nadjamo se, da se bode slovesnosti vdeležilo mnogo rodoljubov in Slomškovih prijateljev in častilcev.

Dostavek vredništva: Odbor za stavljenje „Slomškovega“ spomenika je razposlal po č. dekanijah uradih naslednje vabilo do častite duhovščine: Odbor za stavljenje spomenika na čast pokojnemu knezu in škofu Antonu Martinu Slomšku si čestita z naznanilom do častite duhovščine, da je spomenik dostojno dovršen in v stolni cerkvi v Mariboru srečno postavljen. Ob enem vabi spoštljivo k slovesnemu razkritju spomenika, ki se bo z dovoljenjem prečastitega kn. škofij. ordinarijata vršilo na god patrona stolne cerkve, sv. Janeza Krstnika, dne 24. t. m. s tem, da bo ob 10. predpoldnem primerna pridiga z razkritjem spomenika, potem slovesna peta maša in zahvalna pesem. Odbor.

Domače novice.

V Ljubljani, 22. junija.

(V praznik sv. Rešnjega Telesa) je tako silno deževalo, da so procesije v Ljubljani obhajali v cerkvah. V Trnovem so jo pa preložili na jutrajšnji dan ob navadni uri zjutraj. Mestne ulice so bile deloma okinčane z zelenimi vejami.

(Državne podpore za poduk o kmetijskih vednostih) je sl. ministerstvo kmetijstva za letošnje leto dovolilo takole: 1000 gold. za nauk v kmetijstvu na Kranjskih ljudskih šolah, — sadje- in vinorejski šoli na Slapu 1500 gold. — podkovski in živinozdravski šoli v Ljubljani 500 gold. — za poduk v mlekarstvu in sirarstvu na Gorenškem in pa Goriškem skupaj 1000 gold., ki jih dobi popotni učitelj gosp. Hitz.

(Iz seje deželnega odbora 15. junija). Izpraznena služba oficijala oziroma ingrosista pri deželnem računovodstvu se razpiše z natečajem 4 tednov. — Za vratarja v deželnem šolskem poslopju deželni odbor postavi Fr. Boleta, kateri bode po dopisu deželnega šolskega sveta ob enem tudi šolski sluga na srednjih šolah. — Janezu Nanutu iz Podgore pri Ložu se dovoli 95 gold. premije za 1 volkuljo in 7 mladih volkov.

(Vcenitev zemljiš) se bode 1. julija po vseh krajih zopet nadaljevala.

(Čitalnica v Šiški) bode napravila prihodnji mesec veselico, ktero je 16. t. m. pokazilo neugodno vreme.

(Maturo ali zrelotno izpraševanje) je ministerstvo dijakom zopet jako — polajšalo. Med drugim izostane izpraševanje iz krščanskega

nauka, kakor je bilo v „Slovenca“ že omenjeno, in red se bode sestavil iz redov vsih 4 razredov višje gimnazije.

(Valvazorjeve kronike) prišel je te dni na svetlo 35. snopič, ki obsega 2. priklado o najstarejših prebivalcih na Kranjskem in pričetek VI. knjige. V prikladi nahajamo stare v Ljubljani in drugod po Kranjskem najdene napise, šesta knjiga pa razpravlja slovenski jezik, običaje in navade na Kranjskem pri ženitvah, krstih, pogrebi in itd. Tudi cirilski in glagoliški alfabet sta v tem snopiču in primera nekterih besedi v 14 jezicah. Razun tega ga kinčate še dve podobi, katerih ena nam predstavlja nošo, ena pa tovarnike kranjske. Pridejana sta tudi 2 lista (stran 203 do 206), z dvema podobama, ki naj se na omenjenih straneh vtakneta v prejšnji 34. snopič, kjer dozda še primanjkuje.

(Čitalnični pevski zbor) odide v Maribor, da poveljuje „Slomškovo svečanost“, in de-jausko pokaže vzajemnost s štajarskimi brati. Za trdno se nadejamo, da se bode te svečanosti vdeležilo tudi sicer še mnogo rodoljubov iz vseh dežel slovenskih, ker naš nepozabljivi Slomšek nima le neminljivih zaslug za svojo rojstno deželo, ampak je po svojih izvrstnih spisih postal velik dobrotnik in prvak celega naroda slovenskega.

(Mule iz Avstrije izvaževati) je vlada 15. t. m. prepovedala.

(Prerano veselje.) V „Tagblattu“ od 19. t. m. več vstavakov (?) v neki poslanici izraza veselje, „ki prešinja vse okraje“ postojnske in notrajske (!), ker najveljavnejši prenapetež (?), sovražnik vstave (???) zapusti Postojno. Živila vstava! Živio!“ Ti ljudje so prežgodaj vriskali. Kakor slišimo, dr. Raspet ostane v Postojni. Je li tako počenjanje naših nasprotnikov pošteno? Razglašajo se za vstavoverce, tiste pa, ki ž njimi ne tulijo, proglašajo za sovražnike vstave. Ljudstvo dobro pozna te tiče, ker pa nima dovolj političnega razuma, po večem dolži vlado, kar zakrivé taki zagrizenci, ki na ta način obema snažujejo jako slabo uslugo. Naj se takim kričarjem zamaše usta, in porazumljenje med vlado in narodno stranko slovensko bo lahko in naglo dovršeno.

(Samomor.) V hlevu gostilne „zur neuen Welt“ se je vtorek ustrelil vojak 53. peš-polka.

Razne reči.

Razkritje Slomškovega spomenika

v mariborski stolni cerkvi se bo z cerkveno in narodno svečanostjo vršilo v ponedeljek 24. junija. Načrt: 1. pridiga (kanonik Kosar), razkritje, slovesna infulirana meša v stolni cerkvi ob 10. uri dopoldne, Te Deum; 2. Obed v čitalnici; 3. Občni zbor ob 4. uri popoldne v čitalnici a) nagovor predsednikov, b) poročilo tajnikovo in denarničarjevo, c) izročitev spomenika, d) sklep zastran še ostalih denarjev, f) sklep zbora; 4. Beseda v čitalnici ob 8. uri zvečer a) govor slavnosti (dr. Jan Bleiweis), petje deklamacije in godba. K besedi povabljeni so vsi čestitelji Slomškovi, k občenemu zboru pa a) vsi dekanji na Slovenskem, b) vsi predsedniki slov. čitalnic, c) vsi uredniki slov. listov, d) odlični narodnjaki od odbora posebno povabljeni.

V Mariboru 17. junija 1878.

Janez Kačič.

Marko Glaser.

Dr. Šrnec.

Davorin Valenčak.

Dr. Lav. Gregorčec.

— Razpisi učiteljskih služeb. Na

*) Županova družina je namreč laško na rodnosti. Pis.

Kranjskem. (V okraji Kamniškem.) Na dvo-razredni ljudski šoli v Moravčah je služba nadučitelja z letno plačo 500 gl. in prostim stanovanjem izpraznjena. Prošnje za to službo se morajo do 15. julija t. l. krajnemu šolskemu svetu v Moravčah predložiti. — V Kamniškem okraji ste tudi izpraznjeni učiteljski službi v Ihanu, l. p. 450, in na Berdi pri Podpeči, l. plača 400 gl.

— Premembe pri učiteljstvu. Na Kranjskem. G. g. nadučitelja: Janez Vresic v Leskovcu in Jakob Koželj v Čermošnicah, pa tudi gg. učitelja: Janez Žerovnik v Begunjah in Jože Zajec v Krašnji so postavljeni definitivno.

— Gregorijanski koledar se bode vpeljal tudi na Ruskem. Vsled višjega ukaza izdelali so v ta namen neko spomenico in jo v pretres izročili akademiji znanosti v Petrogradu. Ljudstvo čedalje bolj čuti potrebo v računanji let, mesecev in dni vjemati se z drugimi deželami. Dozdaj je ruski koledar za 12 dni poznejši od našega.

— Cementovalni vrad v Idriji prične 1. julija t. l. svoje delovanje.

— V Toplicah na Dolenjskem bilo je od 1. do 15. junija 86 gostov.

— Nov živinski sejm bo 2. julija na Polenškaku v ptujskem okraju.

— Svitli cesar so darovali 400 fl. za šolo v Krežajah pri Velikovcu na Koroškem.

— Znani Seidl je svoje posestvo v Kamci prodal. Kupil ga je pridni Slovenec, ki je letos 4. maja, kakor poroča „Sl. Gospodar“, ondi odprl jako obiskovano krčmo. Visoko nad hramom pa je veselo vihrala velikansk slovenska zastava! Kolika sprememba, bridka za Seidla in njegove nemakutarje, vesela pa za prej toliko zaničevane Slovence! Predstojniki srenj Kamške fare so sklenili: Seidlu, načelniku krajnega šolskega sveta, niti krajcarja več izročiti ter hočejo sami plačevati v Mari-borsko hranilnico šolski dolg. Bojijo se namreč, da bi sicer še v hujše zadrege ne prišli zavoljo svoje šole v Kamci. Koncem julija hoče Seidl odložiti načelnštvo. Mogoče, a neverjetno, ker sam rad nikoli in nikder neče iti, vselej in povsod ga treba siliti!

Eksekutivne dražbe.

22. junija: B. Kuralt iz Virmazov, v Loki; 2. Mahorič v Senožedah. 2. Možina s Hriba in

Keržič s Rakitne, na Vrhniki. Kuhar iz Mladja, l. Malešič iz Krške vasi, l. Božič iz Čateža, vai v Kostanjevici.

Umrli so:

Od 14. do 18. junija: Jožef Koriteki, glav. agenta o. 2 m., za drisko. Frane Virk, del. 23 l., za jetiko. Jurij Majer, v posilni delavnici 52 l., za vtriplj. pljuč. Františka Hengthaler, mesto. blagajna. o. 4 l., za davico. Jurij Gerdinuš, prodilec, za sušico. Anton Jakopin del. o., za božjastjo. Neža Hribar, šak. ž. 43 l., za jetiko. Marija Tomec, mok. o. 6 1/2 l., za pljučnico. Antonija Pauer, hiš. pos. ž. 44 l., vtriplj. možganov. Špela Trejer, gostinja 77 l., za sušico.

Najprimernejše darilce

za

pridne otroke

ste povesti:

1. **Hanani**, ali **zadnji dnevi Jeruzalema**, in

2. **Zadnji dnevi Ogleja**.

Knjižici obsegate okoli 180 strani in si dobivate mehko vezani po 30 kr. pri opravi-ništvu „Slovenca“, ki po želji preskrbe tudi ličnejše vezanje. Kdor jih naroči deset, dobi eno knjižico po vrhu. (16)

Razpis orgljarske službe.

V Blagovici bo o sv. Mihaelu tekočega leta izpraznjena služba orgljarja, s katero je združena ob enem služba cerkvenikova. Do-hodki so primerno dobri, in stanovanje lepo in pripravno. Kdor to službo nastopiti želi, naj se oglasi pri ondotelem cerkvenem pred-stojništvu. (2)

Častiti duhovščini

priporočamo

sv. podobice

iz zaloge **Antona Müller-ja** v Inš-pruku (Kunstverlag des Anton Müller in Inns-bruck), katerih lepoto in nizko ceno so že pri-poznali katoliški listi raznoterih škofij. Razun ličnejših dobivajo se na izbero tudi navadne zlasti za bero jako pripravne podobice po silno nizki ceni namreč: a pobarvanim kinčnem od 38 kr. do 1 gl., lepo kolorirane pa od 50 kr. do 1 gl. 50 kr. sto. (2)

Telegrafične denarne cene 21. junija

Papirna renta 63.60 — Breborna renta 65.50 — Zlata renta 74.65 — 1860letno državno posojilo 114 — Bankine akcije 860 — Kreditne akcije 241. — London 117.10 — Brebro 102.60. — Cos. kr. cekini 5.59. — 20-frankov 9.45.

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3⁹⁶/₁₀₀ mernikov.

Reči		V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Rodra-šici		V Mari-boru		V Ptaju		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
		gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica	(hektoliter)	8	56	10	24	9	75	11	18	9	—	8	60	8	90	9	46	8	90
	(mernik)	2	65	3	12	3	—	3	40	2	76	2	66	2	73	2	72	2	73
Raži	(hektoliter)	5	86	7	—	6	50	—	—	6	20	6	30	6	50	5	86	7	—
	(mernik)	1	80	2	15	2	—	—	—	1	94	1	91	2	—	1	80	2	—
Ječmena	(hektoliter)	5	52	6	50	5	85	6	18	6	50	5	40	5	40	6	72	5	20
	(mernik)	1	70	2	—	1	80	1	90	2	—	1	60	1	55	2	7	1	36
Ajda	(hektoliter)	6	18	6	16	6	50	60	50	6	30	6	40	4	17	5	78	6	70
	(mernik)	1	90	1	83	2	—	2	—	1	94	1	97	1	26	1	85	2	6
Prosa	(hektoliter)	6	18	6	50	6	50	6	20	6	30	7	—	7	80	4	16	8	60
	(mernik)	1	90	2	—	2	—	1	90	1	94	2	15	2	40	1	86	2	66
Turšico	(hektoliter)	6	50	7	48	6	50	7	82	6	10	6	20	6	50	5	97	6	40
	(mernik)	2	—	2	24	2	—	2	40	1	58	1	91	2	53	1	84	1	97
Ovsa	(hektoliter)	3	26	3	57	3	57	3	57	3	20	3	40	3	25	3	97	4	—
	(mernik)	1	—	1	10	1	10	1	10	—	98	1	5	1	—	1	21	1	22

Iz Ternic.

Gospodu Francu Wilhelm-u, lekarničarju v Neunkirchen u.

V Ternicah, 28. dec. 1874.

Vesel me, da Vam zamorem sporočiti, da je od Vas pripravljani Wilhelmov protitritični in protirevmatični čaj za čiščenje krvi velika dobrota za trpeče človeštvo.

Z njim varovane poskušajo potrjujejo resnico gori navedenih besedi, in dosedel sem s njim pri protinu, revmatizmu, udnih bolečinah, kakor tudi pri spolnih boleznih, spuščajih in škrofolnih ču-dovite vsephe, kar me je pripravilo, da svoje gos-pode tovariše na ta čaj opozorujem.

Kakor sem se pričel, ima g. Franc Wil-helm, lekarničar v Neunkirchen, mnogo sprideval o nenavadnem vsephe Wilhelmovega protiprotin-skega in protirevmatičnega čaja za čiščenje krvi, zato bi bilo jako želeli, da bi se to dobrodelno in slavno zdravilo človeštvu na korist še bolj razgla-silo in razširilo, kakor doslej, kateri želji se prav-rad iz poplneje prepričanja pridružim.

Janez Wallnofer m. p., drštveni zdravnik pri fužinah za železo in jeklo v Ternicah.

Meni predloženemu nekolekovanemu izvrnemu pismu od besede do besede onsko.

Neunkirchen, 28. februarja 1875.

(L. 8.) Dr. Helmut Schneider m. p., c. kr. notar.

Edino pravega izdeluje

Franc Wilhelm, lekar v Neun-kirchen.

Zavitek za osemkratno rabo, po ukazu zdravniškemu pripravjen, a podukom, kako se rabi, vraznih jesihi stane 1 gl., kolih in zavijanje 10 kr.

Svarilo. Vsakdo naj se varuje pred ponar-jenim čajem, ter naj zahteva vselej edino le „Wil-helmov protiprotični protirevmatični čaj za čiš-čenje krvi“ (Wilhelms antiartritischen antirheuma-tischen Blut- und Nervenreinigungsmittel), ker so čaji, ki se nabujajo samo pod imenom protiprotični protirev-matični čaj za čiščenje krvi samo ponarejene reči, ki naj se nikar ne kupujejo.

Da je za p. i. občinstvo prilicneje, prodajajo pravi Wilhelmov protiprotični protirev-matični čaj ti le gospodje:

V Ljubljani: Peter Lasnik; v Postojni: Jos Kupferchmidt, lekarničar; v Zagrebu: Sig. Mitlbach, lekar; v Bologni: Giuseppe Bistacchi, lekar; v Brucku na Muri: Albert Langer, lekar; Bokenu: Franz Waldmüller, lekar; v Brannču: J. G. Mahl; v Belovaru: Rud. Svoboda, lekar; v Briksenu: Leonh. Staub, lekar; v Plibergu: Jan. Neusser lekar; v Celji: Baumbachova lekarna in Fr. Rauscher; v Korminu: Hermes Codolini, lekar; v Kortini: A. Cam brassi; v Deutsch-Landsbergu: Müllerjevi dediči; v Oseknu: J. C. pl. Dienes, lekar in Jož. Go-betzky, lekar; v Fürst-enfeldu: A. Schürchenfux, lekar; v Fehn-leitenu: v Blumauer; v Brežah: O. Ruschelm, lekar in A. Aichinger, lekar; v Gorici: A. Franzoni, lekar; v Gradcu: J. Burgleitner, lekar; v Gut-taringu: B. Vatterl; v Grubiškem polju: Jos. Malich; v Gospiču: Valentin Vovk, lekar; v Grafenortu: Jos. Keiser; v Mohorju: Jos. M. Richter, lekar; v Hallu (na Tirolskem): Leop. pl. Aichinger, lekar; v Judenburgu: F. Sencković v Lintichenu: J. Stapl, lekar; v Imstu: Vilh. Deutsch, lekar; v Ivaniču: Ed. Tolovič, lekar; v Karlovcu: A. E. Kathič, lekar in J. Benič; v Celovcu: Karl Klemenčič; v Kindshergu: J. Karličič; v Kapfenbergu: Turner; v Knittelfeldu: Wilh. Vischner; v Kranji: Karl Savnik, lekar; v Lienen: Fr. pl. Eschach, lekar; v Leobnu: Jan. Peferschy, le-kar; v Mariboru: Alojzij Quandest; v Metliki: Alfred Matter, lekar; v Mürksuschlagu: Jan. Danzer, lekar; v Muravu: Jan. Steyrer; v Mi-trovici: A. Kerstenovič; v Malsau: Ludvig Polh, lekar; v Neumarktu (na Štajerskem): Karl Mally, lekar; v Otočcu: Edv. Tomaj, lekar; v Mokrici: Jan. Tribuš; v Ptaju: C. Girod, lekar; v Pottorvaru: L. C. Junginger; v Novem me-stu: Dom. Rizzoli, lekar; v Roveredu: Rihard Thales, lekar; v Rottenmannu: Franz X. Illing, lekar; v Samoboru: F. Schwarz, lekar; v Šebe-niku: Peter Beros, lekar; v Štrasburgu: J. V. Corton; v Št. Vidu: Julian Rippert; v Radgoni: Cozar E. Andrieu, lekar; v Štainsu: V. Timonček, lekar; v Zemunu: D. Jovanovič; v Znojmu: Vencio pl. Grassio, lekar; v Schlandersu: B. Würstl, lekar; v Trstu: Jak. Scavallo, lekar; v Tridentu: Ant. Sautoni; v Trebižnu: Eug. Eberlin, lekar; v Bolacu: Math. Fürst; v Vuko-varu: A. Kracimovic, lekar; v Vinkovcih: Fridr. Hrsig, lekar; v Varskadinu: dr. A. Halter, le-kar; v Slovenjem gradu: Jos. Kalligarič, lekar in g. Kordih, lekar; v Slovenski Bistrici: Adam pl. Gutkovski, lekar; v Senji: Jos. Accurti, lekar; v Zadru: B. Andriavč lekar; v Zlatarju: Jan. Pospisil, lekar. (4)